

menselijk meer aangetrokken door haar Eindhovense relaties met wie zij ook op illegaal gebied (een gebied waarop Donker zich niet had bewogen¹) nauw had samengewerkt – toen ze òf Donker en van Lienden òf haar Eindhovense relaties moest laten vallen, koos zij het eerste; zij gaf haar naam aan het adres, samen met de overige personen die wij als leden van de gespreksgroep hebben genoemd. Van die leden trachtte Tromp op het adres de adhesie te krijgen van de Bond Nederland maar in een vergadering waar de anti-revolutionair R. Hagoort, redacteur van het illegale blad *Ons Vrije Nederland*, die in het Zuiden was gestrand, zei, 'het met de inhoud en een eventuele verzending van het adres' (namens de Bond dan) 'niet eens (te zijn)², werd besloten, het stuk aan een inmiddels gevormde Studiecommissie Politiek door te geven; nadien stelde de GOIWN een adres op dat bij het Eindhovense aansloot.³

Het stuk was inmiddels naar Londen gestuurd; wij weten niet wat de koningin er van vond maar durven veronderstellen dat zij het een hoopgevend symptoom achtte van de mate waarin de 'vernieuwing' om zich heen had gegrepen. Gerbrandy en van Lidth namen de voor hen bestemde kopieën voor kennisgeving aan. Eind november-begin december evenwel kon van Heuven Goedhart, een der ministers-'kwartiermakers' die zich in Oisterwijk bevonden, kennis nemen van de tekst; de namen van de ondertekenaren stonden er niet bij. Niet alleen wees hij het stuk naar inhoud en strekking af maar hij achtte het ook, en vooral, volstrekt ongepast dat het Bureau Inlichtingen te Eindhoven het adres naar Londen had doorgegeven; hij meende er een nieuw bewijs in te zien voor zijn opvatting dat Somer, met wie hij in augustus al zo overhoop had gelegen, een eigen politiek voerde. Bij nader inzien was van Lidth dat met hem eens. Somer werd naar Oisterwijk ontboden en kreeg daar een schrobbering van de twee ministers welke door van Lidth ook nog in een brief d.d. 4 december⁴ werd vastgelegd: het Bureau Inlichtingen moest zich verre houden van 'de politieke stromingen in het bevrijde gebied'; dat gold 'in het bijzonder de kapitein ir. Tromp daar gebleken is dat hij een werkzaam aandeel had in de politieke propaganda in deze provincie.'⁵

¹ Deze was wèl zestien maanden lang 'Brabants gijzelaar' geweest. ² Bond Nederland: Notulen, 18 nov. 1944, p. 3 (GOIWN, 1 A). ³ Er zijn ook enkele andere groepen geweest, plaatselijke, die in eigen, aan de koningin gerichte stukken het 'Eindhovens adres' hebben herhaald. ⁴ Tekst in het verhoor van Somer: *Enq.*, dl. V c, p. 454. ⁵ De Enquêtecommissie sprak van 'een zeer onverstandige handelwijze van het hoofd van het Bl.' (a.v., dl. V a, p. 453)